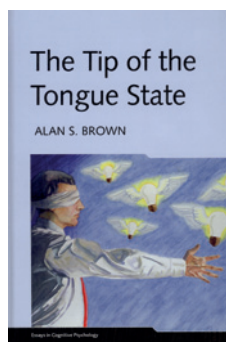

«Å ha det på tunga»

Alan S. Brown
The tip of the tongue state
 229 s, tab, ill. London: Psychology Press, 2011.
 Pris GBP 30
 ISBN 978-1-84169-444-3

Dersom du ikke er i stand til å gjenkalle et ord som du mener sikkert å vite, og du føler sterkt at det er på nippet til å komme tilbake til deg, da «har du det på tunga». Denne boken, som inngår i serien *Essays in Cognitive Psychology*, omhandler denne mentale tilstanden (*tip of the tongue state*, forkortet TOT), og burde i utgangspunktet være interessant for alle som lar seg fascinere av kognitiv vitenskap.

Forfatteren, utvilsomt en autoritet på området, understreker i innledningen at han hovedsakelig setter søkelyset på empiriske funn. Etter min mening er det likevel den teoretiske spekulasjonen som er mest interessant.

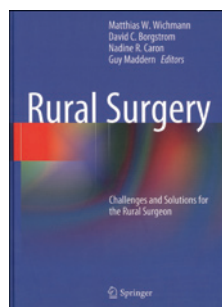
I den relativt omfattende teksten, hvorav 25 sider bare om definisjonen av TOT, oppsummeres resultater fra ulike studier, og forfatteren diskuterer metodologiske aspekter. Boken gir således et bra innblikk i eksperimentell psykologisk forskning og et visst perspektiv på hvordan vi kan «vite at vi vet». Et grunnleggende problem er nemlig å skille TOT (at man faktisk vet) fra følelsen av å vite – selv om man faktisk ikke gjør det. Er det med andre ord distinkte kognitive funksjoner, eller et kontinuum med totalt fravær av viten i den ene enden og tilgjengelig kunnskap, assosiert med en sterk følelse av det, i den andre enden?

Mye taler for at TOT er en svikt i overføringen av informasjon fra det semantiske systemet til det fonologiske systemet i hjernen. Derfor er fenomenet viktig å forstå, både med tanke på metakognisjon (tenkning om tenkningen), minne- og språkfunksjon. Det er imidlertid få perspektiver på dette, og nesten ingen nevrobiologiske og filosofiske betraktninger. Språk og layout bidrar også til at teksten blir noe anemisk.

Brown gir en god oversikt over forskningsfeltet. For en snever målgruppe, så vidt jeg kan bedømme hovedsakelig de som er beskjeftiget med språk- og kognisjonsforskning, kan nok boken være svært nyttig. For andre som er på søken etter spennende funn knyttet til et universelt og familiært problem, blir det nok fort kjedelig lesning, og utbyttet blir magert. I en oppsummering i siste kapittel kan man lese at TOT kan utløses av en rekke ledetråder som ansikter, sanger, definisjoner med mer, og ledsages av kjennskap til målordets forbokstav om lag halvparten av gangene. TOT forekommer i snitt om lag én gang per uke og løses som oftest innen 20 minutter.

Karl Bjørnar Alstadhaug
 Nevrologisk avdeling
 Nordlandssykehuset
 Bodø

Mellom barken og veden om rural kirurgi

Matthias W. Wichmann, David C. Borgstrom,
 Nadine R. Caron et al, red.
Rural surgery
 Challenges and solutions for the rural
 surgeon. 597 s, tab, ill. Heidelberg: Springer,
 2011. Pris EUR 160
 ISBN 978-3-540-78679-5

Ifølge forordet er dette en oppdatering i kirurgiske teknikker som skal gi et grunnlag for kirurger som arbeider utenfor store sentre. Målet er ikke minst å være en inspirasjonskilde for yngre kirurger og utdanningskandidater som ønsker å arbeide i mer avsidesliggende områder rundt i verden. «Rural» betegner befolkning eller områder som er lokalisert utenfor byer og administrative sentre, og er ofte sammenfallende med landsbygda og «periferi».

Innbindingen er pen – på standard «Springer-vis» med stive permer, solid papir og leselige skrifttyper. Innholdet er delt inn i seks deler av ulik størrelse med til sammen 67 kapitler. Redaktørene kommer fra Canada og Australia, men én av dem har også lengre tids erfaring fra sitt hjemland Tyskland. Den første delen omhandler utfordringer i rural kirurgi slik den organiseres og utøves i USA, Australia og Canada. Mens de to førstnevnte landene omtales på drøye to sider hver, omtales sistnevnte i detalj på over ti sider.

Prioriteringen er gjennomgående noe skjev også på de øvrige temaene, som utgjør pre- og postoperativ behandling, operativ behandling, relevante ortopediske prosedyrer for den generelle kirurgen, andre relevante operative spesialiteter som obstetrik og til slutt akuttkirurgiske problemstillinger, inkludert traumatologi. Det er noe overlapp og inkonsekvens i inndelingen mellom akutte og elektive problemstillinger.

Kapitlene er i hovedsak korte, 3–4 sider, inneholder stort sett få eller begrensede referanser, og selv om det er enkelte gode elementer, er teksten så kortfattet at målgruppen mer blir studenter enn praktiserende kirurger. Hva skal man f.eks. lære om fiberoptisk bronkoskopi på tre sider? Som student får man knapt noen innføring, som kirurg vil man, om man skal gjøre dette, gjerne ha noe mer håndfast å støtte seg til.

Illustrasjonene er delvis enkle og dårlig fremstilt, også her finnes gode unntak, men det foreligger ingen redaksjonell linje. En del flytdiagrammer er av dårlig kvalitet med piler som er for korte eller for store, slik at man nesten ikke vet hvor i bestemmelsestreet det pekes på.

Forfatterens intensjon er god, men de bommer på målgruppen. Kanskje vil tilbakemelding på nåværende utgave styrke de delene som faktisk er aktuelle for ruralt praktiserende kirurger? Slik boken fremstår nå, havner den mellom barken og veden.

Kjetil Søreide
 Kirurgisk avdeling
 Stavanger universitetssjukehus